

УДК 633.34:632.983.3

Гадзовський Г. Л., здобувач

Новицька Н. В., кандидат с.-г. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: novictska@ukr.net

УРОЖАЙНІСТЬ СОЇ ПІД ВПЛИВОМ ІНОКУЛЯЦІЇ ТА МІКРОДОБРИВ

У технології вирощування будь якої сільськогосподарської культури надзвичайно важливим є підхід до мінерального живлення рослин – необхідного фактору активізації процесів біологічної фіксації азоту та фотосинтезу. Урожай і якість насіння сої в значній мірі залежать від оптимального поєднання симбіотичного та мінерального азотного живлення в системі удобрення культури. Позакореневий спосіб внесення добрив – один з екологічно безпечних заходів щодо забезпечення потреб рослин в макро- та мікроелементах. Застосування цих добрив підвищує толерантність рослин сої до стресових факторів, що виникають внаслідок дії пестицидів, несприятливих погодних умов (посухи, різких перепадів температур повітря), грибних та бактеріальних хвороб тощо.

Мета досліджень – визначення впливу інокуляції та позакореневого підживлення багатокомпонентними хелатними мікродобривами на формування врожайності сої. Польові дослідження проводили у 2017–2018 рр. у Західному Поліссі на базі стаціонарної сівозміни СТОВ «Васюти» (Ковельський район Волинської області). Досліджували реакцію сортів сої 'Кассіді' (Канада) і 'Ментор' (Франція) на інокуляцію насіння препаратом Легум Фікс на базі бактерій *Bradyrhizobium japonicum* 532c та на позакореневе підживлення хелатними мікродобривами Вуксал Оіл Сід та Квантум-Олійні. Площа облікової ділянки 25 м², загальної – 50 м², повторність чотириразова.

Результати проведених досліджень засвідчили, що інокуляція насіння та позакореневе підживлення мікродобривами в умовах західного Полісся України є ефективним засобом впливу на врожайність. Так, інокуляція насіння Легум Фікс дає додаткові 2–3 ц/га прибавки врожаю сої. У даних умовах сорт 'Ментор' формував врожайність 2,49–2,91 т/га залежно від варіанту досліду, а сорт 'Кассіді' – 2,37–2,87 т/га. На контрольних варіантах (без інокуляції та підживлення) досліджувані сорти формували найнижчу врожайність. Позакореневе підживлення мінеральними мікродобривами сприяло збільшенню врожайності на 10–15%. Застосування позакореневого підживлення хелатними мікродобривами дозволило отримати прибавку врожайності до 15 % на окремих варіантах, проте в абсолютних значеннях не перевищувала 3 ц/га. Застосування препарату Квантум-Олійні на посівах сорту 'Ментор' дозволило отримати прибавку в 0,18–0,26 т/га, а на варіантах з підживленням Вуксалом прибавка становила 0,27–0,3 т/га. На посівах сорту 'Кассіді' прибавка від застосування Квантум-Олійні становила 0,23–0,25 т/га залежно від інокуляції насіння, а від Вуксалу 0,31–0,32 т/га. У цілому сорт 'Ментор' формував вищу врожайність в роки проведення досліджень.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення впливу інокуляції та позакореневого підживлення багатокомпонентними хелатними мікродобривами на формування фотосинтетичного апарату та симбіотичну активність посівів сої.

УДК 634.1:634.74

Гайдай А.О., науковий співробітник

Божок Ю.О., старший науковий співробітник

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна,

E-mail: gaidai-alla@ukr.net

ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТІВ FRAGARIA ANANASSA DUCH., ПРИДАТНИХ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ

Суніця садова (*Fragaria ananassa* Duch.) – ягідна культура, поширена в усіх природно-кліматичних зонах нашої країни, так як, вирощування суніць є високорентабельним і швидкоокупним. При правильному виборі сорту і дотриманні технології вирощування можна зібрати врожай в межах 8–20 т/га.

Метою наших досліджень було встановлення якісних та кількісних характеристик сортів *Fragaria ananassa* Duch., які занесено до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні (далі – Реєстр сортів). Дослідження проводили в камеральних умовах.

При цьому використовували загальні методи: аналізу, порівняння, узагальнення, використовуючи опис офіційних видань – Бюлетень охорони прав на сорти рослин, Реєстр сортів.

Результати досліджень показали, що за останні два роки значно поповнився сортимент суніці садової новими сортами, які включені до Реєстру сортів. Станом на сьогодні до Реєстру сортів занесено 64 сорти суніці садової. Це переважно сорти іноземної селекції, їх кількість становить 86% від загальної кількості. Країнами походження даних сортів є Італія та Нідерланди. Частка сортів вітчизняної селекції займає лише 14%, або

9 сортів. Серед них сорти – ‘Перлина’, ‘АРАБЕЛЛА’, ‘Геркулес’, ‘Аліна’, ‘Самсон’, ‘Атлантида’, ‘Янтарна’ ‘Стефанія’, ‘Радославка’, власниками яких є Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України, Нетребський Віктор Петрович, Львівська дослідна станція садівництва Інституту садівництва НААНУ.

Для аналізу характеристик сортів суніці садової нами взято сорти, що занесено до Реєстру сортів за останні п'ять років (2013–2018 рр.). Серед них два сорти української селекції (‘Аліна’, ‘АРАБЕЛЛА’) та п'ять сортів іноземної селекції (‘Портола’, ‘ДЕЛІ’ ‘Флорида Фортуна’ ‘Елеганс’, ‘Вайбрант’).

Наші дослідження показали, що за основними морфологічними ознаками плоду (плід за розміром, твердість м'якоті та типом плодоношення)

два із семи сортів мають дуже великий плід за розміром (‘Вайбрант’, ‘Елеганс’), чотири - великий (‘Аліна’, ‘ДЕЛІ’, ‘Флорида Фортуна’, ‘АРАБЕЛЛА’) і один – середній (‘Портола’). П'ять сортів (‘Аліна’, ‘ДЕЛІ’, ‘Елеганс’, ‘Флорида Фортуна’, ‘Портола’) представлені помірною твердістю м'якоті. Співвідношення неремонтантних сортів до сортів нейтрального дня становить 5:2. До неремонтантних сортів віднесено такі, як ‘ДЕЛІ’, ‘Елеганс’, ‘Вайбрант’ ‘Флорида Фортуна’, ‘АРАБЕЛЛА’.

Таким чином за результатами досліджень було виявлено та узагальнено морфологічні особливості нових сортів. Серед наведених сортів можна виділити сорти із дуже великим розміром плоду, з помірною твердістю плоду та неремонтантним типом плодоношення.

УДК 631.4:551.583.2(1965-2018)(477.54)

Гайдук В.Л., студент 3 курсу АБФ

Косолап М.П., кандидат с.-г. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: n.kosolap@gmail.com

УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД МІСЦЯ ВИРОЩУВАННЯ

За останні 25 років землеробство України суттєво змінилося. У першу чергу, ці зміни помітні в структурі посівних площ і рівні урожайності культур. Кукурудза відноситься до культур, у яких за роки незалежності збільшилась не лише площа посіву, а й суттєво зросла урожайність. На нашу думку, основною причиною цього є впровадження у виробництво нових гібридів з високим потенційним рівнем урожайності. Сьогодні в Державному реєстрі сортів рослин придатних до поширення в Україні нараховується кілька сотень гібридів вітчизняної і зарубіжної селекції рекомендованих до застосування в різних зонах України. Вибрати кращі для конкретного господарства досить складно, тому практично в кожному господарстві висівається лінійка перспективних на думку спеціалістів гібридів для перевірки їх в умовах конкретного господарства.

У 2018 році ми провели порівняльну оцінку продуктивності 15 найбільш поширених гібридів з ФАО від 340 до 380 в 4 точках південного і східного регіонів країни. Досліди закладалися в Сумській, Чернігівській, Полтавській та Одеській областях. Технологія вирощування кукурудзи була максимально уніфікована: обробіток

ґрунту – безполицевий, система захисту однакова у всіх точках. Висівали і збирали кукурудзу спеціальною селекційною сівалкою і комбайном для дрібноділянкових дослідів. Досліди були закладені в 6-кратній повторності.

Особливості погодних умов минулого року зумовили майже одночасне досягання всіх гібридів у всіх точках дослідів. Цим можна пояснити і відсутність суттєвої різниці в рівні урожайності в різних областях. Так, середня урожайність гібридів по регіонах закладки дослідів практично не відрізнялася і коливалася в межах від 11,1 т/га в Чернігівській до 11,8 т/га – в Полтавській області, при вологості зерна на період збирання відповідно від 20,6% в Чернігівській до 18,8% в Сумській області.

Середня урожайність по всім точкам досліду лише трьох гібридів ‘DKS4351’ (ФАО 360), ‘P9241’ (ФАО 360) та ‘DKS4590’ (ФАО 380) перевищила 12 т/га. Таким чином, в умовах 2018 року в південному і східному регіонах країни найбільш популярні гібриди показали дуже близький рівень урожайності і вологості зерна на період збирання, що свідчить про високу стабільність урожайності цих гібридів у різних ґрунтових умовах.